

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วย กรณีศึกษา : ตำบลตกรพรม อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วยสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ 2) เพื่อสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วยในรูปแบบใหม่ 3) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องประติมากรรมประยุกต์สู่ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยจากการสำรวจ ศึกษา และรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ด้วยการบันทึกข้อมูลในเอกสาร ถ่ายภาพ แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis) และค่าเฉลี่ย (\bar{X})

5.1.1 สรุปผลการทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วยสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์

การทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วยสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการทำกระดาษหยวกกล้วยของโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ศึกษาคุณสมบัติของกระดาษหยวกกล้วยและวิธีการประติมากรรมกระดาษอัดหรือเปเปอร์มาเช่ ทั้ง 4 กรรมวิธี และเลือก 2 กรรมวิธีเพื่อเป็นแนวทางในการทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วย ได้แก่ 1) การหล่อกระดาษหรือการอัดกระดาษ เป็นวิธีการฉีกกระดาษให้มีขนาดที่เล็กพอประมาณแล้วแปะกระดาษด้านในแม่พิมพ์ 2) การปั้นเยื่อกระดาษ เป็นการหมักและปั่นกระดาษจนเปื่อย จากนั้นนำกาวลาเท็กซ์มาผสมให้เป็นเนื้อเดียวกันสามารถนำไปอัดในบล็อกหรือแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้

คณะผู้วิจัยได้ทำการทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วย เพื่อนำไปขึ้นรูปทรงในแม่พิมพ์ซิลิโคนเพื่อทดสอบการคงสภาพของรูปทรง โดยแบ่งการทดลองเป็น 5 วิธี จากการหล่อกระดาษด้วยวิธีการฉีกกระดาษแล้วนำมาแปะด้านในแม่พิมพ์ 2 วิธี การปั้นเยื่อกระดาษแล้วอัดเข้าไปในแม่พิมพ์ 3 วิธี ดังนี้

1) หล่อกระดาษด้วยวิธีการฉีกกระดาษแล้วนำมาแปะกระดาษด้านในแม่พิมพ์ ด้วยกาวลาเท็กซ์ที่ผสมน้ำ 2 ต่อ 1 ส่วน

2) หล่อกระดาษด้วยวิธีการฉีกกระดาษแล้วนำมาแปะด้านในแม่พิมพ์ด้วยกาวลาเท็กซ์ที่ไม่ผสมน้ำ

3) นำเยื่อกล้วยที่ได้จากการปั่นละเอียด บิดน้ำออกเล็กน้อย จากนั้นนำไปอัดในแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้ รอจนแห้งแล้วนำออกจากพิมพ์

4) นำเยื่อที่ได้จากการปั่นหยวกกล้วยให้ละเอียดแล้วบิดน้ำออก จากนั้นนำมาฉีกออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ผสมกาวลาเท็กซ์ ในอัตราส่วนเยื่อกล้วย 2 ส่วน กาว 1/2 ส่วน ผสมให้เข้ากัน แล้วนำไปอัดในแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้ รอจนแห้งแล้วนำออกจากพิมพ์

5) นำเยื่อที่ได้จากการปั่นหยวกกล้วยให้ละเอียดแล้วบิดน้ำออก จากนั้นนำฝักออกเป็นชิ้นเล็ก ๆ นผสมกาวลาเท็กซ์ และดินสอพอง ในอัตราส่วนเยื่อกล้วย 2 ส่วน กาว 1/2 ส่วน ดินสอพอง 1/2 ส่วน ผสมให้เข้ากัน แล้วนำไปอัดในแม่พิมพ์ที่เตรียมไว้ รอจนแห้งแล้วนำออกจากพิมพ์

จากการทดลองใช้กระดาษหยวกกล้วย ทั้ง 5 วิธี สรุปได้ว่า การทดลองวิธีที่ 2 โดยการหล่อกระดาษหยวกกล้วยด้วยวิธีการแปะกระดาษด้านในแม่พิมพ์ ด้วยกาวลาเท็กซ์แบบไม่ผสมน้ำ การเป็นวิธีที่ดีที่สุดจากการทดลองทั้งหมด ผลงานที่ทดลองมีความแข็งแรง กระดาษไม่หดตัว ไม่บิดเสียรูปทรง ลวดลายมีความชัดเจน สีของกระดาษเป็นสีน้ำตาลสวยงาม ตามเอกลักษณ์ของกระดาษหยวกกล้วย พื้นผิวมีความเรียบ เงาและมันวาว ซึ่งวิธีการนี้จะเป็นแนวทางในการนำไปสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมประยุกต์ต่อไป

5.1.2 ผลการสร้างสรรคประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วยในรูปแบบใหม่

คณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปรูปแบบ เนื้อหา แนวความคิด องค์ประกอบศิลป์ เพื่อนำมาออกแบบประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วย ให้เป็นของที่ระลึกสำหรับชุมชน โดยสามารถสรุปแนวทางในการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์คือ 1) ผลงานต้นแบบควรเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทนาฬิกาตั้งโต๊ะ 2) รูปแบบ เนื้อหาควรออกแบบให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของชุมชนตกรวม ได้แก่ เครื่องแยกพลอย 3) ผลงานต้นแบบเป็นงานประติมากรรมนูนต่ำ คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการออกแบบภาพร่างจำนวน 3 ภาพ แล้วคัดเลือกเพียง 1 ภาพที่เหมาะสมที่สุดจากผู้เชี่ยวชาญด้านประติมากรรม เพื่อนำไปสร้างสรรค์ผลงานต้นแบบจำนวน 1 ผลงาน โดยเริ่มจากขั้นตอนการทำประติมากรรมต้นแบบด้วยการแกะโฟมอัด และทำแม่พิมพ์ซิลิโคน ขั้นตอนการสร้างสรรคผลงานต้นแบบ ซึ่งแบ่งขั้นตอนออกเป็น 5 ส่วน คือ 1) การหล่อกระดาษ 2) การทำกรอบไม้ 3) ประกอบชุดกลไกนาฬิกา 4) ประกอบที่กั้นแผ่นปิดด้านหลัง 5) แผ่นปิดด้านหลัง ซึ่งผลงานต้นแบบได้รับการประเมินหาความเหมาะสมของประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกกล้วย เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน มีคะแนนความเหมาะสมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.48 ค่าร้อยละ 89.60

5.1.3 ผลการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องประติมากรรมประยุกต์สู่ชุมชนแบบมีส่วนร่วม

จากกระบวนการวิจัยทำให้ได้รับองค์ความรู้ที่สามารถป้อนข้อมูลกลับไปให้กับโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ตำบลตกรวม อำเภอชลุม จังหวัดจันทบุรี ได้นำไปใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าของชุมชน ซึ่งมีผู้เข้ารับการถ่ายทอดองค์ความรู้ จำนวน 7 คน โดยใช้กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยสู่ชุมชน (GIPF KM- MODEL) โดยมีขั้นตอน คือ 1) กำหนดวิทยากรบรรยายให้ความรู้ หัวข้อในการบรรยาย วัน เวลา และสถานที่ 2) สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ 3) ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยมีขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสอดแทรกความรู้และขั้นลงมือทำ 4) ผลผลิต 5) การควบคุม และ 6) ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งผลจากถ่ายทอดองค์ความรู้ ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงมีความคิดสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์ใช้

ความรู้ด้านศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงานของตนเองได้เป็นอย่างดี และได้ข้อคิดเห็นจากผู้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาผลงานวิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนต่อไป

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์ประติมากรรมประยุกต์ด้วยกระดาษหยวกล้วย กรณีศึกษา : ตำบลตกพรม อำเภอลำทะลุ จังหวัดจันทบุรี ทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานหรือนวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้นำความรู้ในด้านทัศนศิลป์มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบให้กับโครงการพัฒนาป่าชุมชนบ้านอ่างเอ็ด (มูลนิธิชัยพัฒนา) ที่ส่งเสริมภาพลักษณ์ของชุมชน สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค และสามารถเป็นส่วนสำคัญในการลดวัสดุเหลือทิ้ง อันเป็นสาเหตุในสร้างมลภาวะสำคัญของชุมชน สอดคล้องกับ วสุพล หม่อมศิลา (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ของที่ระลึกประติมากรรมนูนจากกระดาษ โดยงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างของที่ระลึก ประติมากรรมนูนจากกระดาษและเพื่อศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับของที่ระลึก ประติมากรรมนูนจากกระดาษโดยมีสมมติฐานในการวิจัย ของที่ระลึกประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถนำไปใช้งานได้จริงและผู้ทดลองใช้มีความพึงพอใจในระดับดีมาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักเรียน นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และบุคคลทั่วไป โดยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 100 คน ผลการวิจัยมีดังนี้ 1.การพัฒนาของที่ระลึก ประติมากรรมนูนจากกระดาษมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นรูปแบบที่สวยงาม มีความเหมาะสมกับการใช้เป็นของที่ระลึกได้เป็นอย่างดี 2.สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับของที่ระลึก ประติมากรรมนูนจากกระดาษพบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ย 4.74 ซึ่งเป็นผลที่เหมาะสมแก่การต่อยอดพัฒนาของที่ระลึก ประติมากรรมนูนจากกระดาษ เข้าสู่สินค้า OTOP ในท้องถิ่นและเผยแพร่ความรู้ในการจัดทำของที่ระลึกถวายความอาลัยที่เป็นงานหัตถศิลป์สู่สาธารณชน และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตระกูลพันธ์ พัทธเมธา และคณะ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการผลิตกระดาษจากเศษไม้มะม่วงกึ่งที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการนำวัสดุเศษไม้มะม่วงกึ่งที่เหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตในงานหัตถกรรมไม้มะม่วงกึ่งนำมาทดลองแปรรูปเป็นเยื่อเศษไม้มะม่วงกึ่งและนำมาผลิตเป็นแผ่นกระดาษไม้มะม่วงให้กับกลุ่มผู้ผลิตงานหัตถกรรมกระดาษสา เป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาเศษวัสดุเหลือทิ้งและการกำจัดที่เป็นมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมรวมถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงทฤษฎีแนวคิดการออกแบบเชิงนิเวศเศรษฐกิจ คือกระบวนการที่ผนวกแนวคิดด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปในขั้นตอนของการออกแบบผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาผลิตภัณฑ์และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆกัน ทำให้ส่งผลดีต่อธุรกิจ ชุมชน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นแนวทางไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้หลักพื้นฐานของการออกแบบเชิงนิเวศเศรษฐกิจหลักการของ 4Rs นำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ การลด (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) และการซ่อม

บำรุง (Repair) จะมีความสัมพันธ์กับแต่ละช่วงของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตพนธ์ ชุมเกต (2560) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของชุมชนไทย มุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 2. เพื่อพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ของหมู่บ้านไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่แสดงถึงคุณค่าและอัตลักษณ์ของชุมชน และ 3. ศึกษาแนวทางการจัดการผลิตภัณฑ์ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้านไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สำหรับเป็นแนวทางส่งเสริม เพื่อให้ชุมชนนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต ขั้นตอนการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเคราะห์ ผลการวิจัยว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในชุมชนนั้น ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากหนังแพะ ชีสนมแพะ ผลิตภัณฑ์นมแปรรูป งานศิลปหัตถกรรม เช่น หมอนหนุน ผลิตภัณฑ์จากเมล็ดกระถิน ผลิตภัณฑ์ จากหญ้าแฝก ผลิตภัณฑ์จากกรบวหอม ผลิตภัณฑ์จากใบตะโก เป็นต้น วัสดุส่วนใหญ่เป็นวัสดุที่มีอยู่ใน ท้องถิ่น สำหรับการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของหมู่บ้านไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัด เพชรบุรี โดยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น ควรสื่อให้เห็นถึงผลิตภัณฑ์ ที่เกิดมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ได้ ทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นดูมีคุณค่า มีมาตรฐาน มีเอกลักษณ์โดดเด่นเน้นเรื่องราว วิธีการดำเนินชีวิตของชาวบ้านไทยมุสลิม และอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของคนในชุมชนแข็งแรงขึ้น นำรายได้ให้กับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น สำหรับ แนวทางการจัดการผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมุสลิม สามารถแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ส่วน แรกคือ การเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ประกอบด้วย การเรียนรู้ ภูมิปัญญา การรวมกลุ่ม และ การเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ส่วนที่สอง คือกระบวนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยพิจารณาถึงทุนของชุมชน การสำรวจตลาด และส่วนที่ 3 เป็นการจัดการชุมชนเพื่อรองรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และระบบการเรียนรู้โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแกนกลาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 หน่วยงานหรือผู้ที่สนใจสามารถนำรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปปรับปรุง ประยุกต์ใช้กับพื้นที่ชุมชนอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ต้นแบบในพื้นที่เพื่อการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อย่างยั่งยืน

5.3.2 ศึกษา รูปแบบศิลปกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนอื่น ๆ รวมทั้งนำมาปรับใช้กับงานศิลปะแขนงต่างๆ และสามารถนำกระบวนการขั้นตอนมาถ่ายทอดในโครงการบริการวิชาการได้

5.3.3 ควรนำงานวิจัยไปบูรณาการกับการเรียนการสอนกับนักศึกษา เช่น ในรายวิชา ประติมากรรมประยุกต์ ศิลปะพื้นบ้าน และทัศนศิลป์เพื่อชุมชน เพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนัก และเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาให้เกิดการอนุรักษ์และช่วยกันหาแนวทางในการพัฒนางานทัศนศิลป์สู่ผลิตภัณฑ์ของชุมชน